

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.
Egészévre	12 .
Vidékre Negyedévre . . .	5 .
Egészévre	20 .

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.

ROSTA.

Hortobágy ország fővárosában, a déli-bábok hazájában, a hol szin magyarság lakik, civis uraimék nehezen értik meg, mi esoda förtelmes gyűlölködéssel hálátlankodnak nemzeti nagy létünk ellen a magyar kenyéren hizó nemzetiségek.

Még kevésbé látják a veszedelmet, a amely a magyarságot fenyegeti. Pedig bizony ügyet kellene rá vetni; mert a mikor az ár elönti a nagy folyamok vidékeit, az iszapos hullámok elhőmpölyögnek ám a dus rónákra, gazdag vetésekre is!

A törvényhozásba a mostani választásokon immár hét oláh furakodott be.

Eddig is voltak ugynevezett nemzeti-ségi képviselők a Házban. Egyrészt a ravasz, csima, megalkuvó szász atyafiak, a kik tizen-négyen eddig mindig esendesen meghuzódtak a szabadelvű párt meleg tüzhelye körül, ahol jutott nekik egy és más jó falat. Mert esodálatos okos fajta ez a szász. Alig van egy maroknyi belőlük és lám tizennégy követet küldenek a törvényhozó testületbe s a másár vége az, hogy mindig csak vágják szeszebre a jókora hasznót!

No azután ott voltak a tótok. Talán négyen. Ezek jámbor, alamuszi tótoeskák valának. Néha próbáltak harapni. De bele-tört a foguk. És most elmultak észrevétel-nül, irmagnak való maradt belőlük egy szlovák!

Annál nagyobb számmal törtettek be a szent házba a római félistenek. Ezek az oláh kötélrelvalók elébb pénzintézeteket alapítottak, a pénz fonalaival behálózták, lekötötték, tehetetlenné igázták különösen az verdelýrészi szegény nép százezreit. Most pedig merészen zörgetnek a nemzeti képviselők ajtaján, betolakodnak a magyar alkotmány szentélyébe s vadkan fogaikkal szét akarnák tépni az ezeréves Magyarország királyi palástját.

No de hiszen jó helyen kereskednek! Majd megismerik a kigyómérgű oláhocskák és Atilla ostorit, a magyarok Istenének vilámos haragját!

Egyszer volt, hol nem volt, még az esperenciás tengeren is tul volt egy könnyen hívó nemzet. Tengervízzel körülvéve, meredek szikla várában egyedül élt a könnyen hívó nemzet. Se rokona, se barátja, se jóakarója nem volt neki. Ejjel-nappal kétfejű sas vijjogott a feje körül.

Eljött azonban a könnyen hívó nemzet szabadító tündérr királyfija s azt mondta neki, hogy: Én elviszlek téged ebből a rideg sziklavárból termékeny földek, hegyek és völgyek, arany kalászszal ékes rónák, kincses bércek, folyamok, erdők, dalos mezőségek esodás vidékeire.

A könnyen hívó nemzet elhitte a mesét. A királyfi vállaira emelte a könnyen hívó nemzetet. És most indulnának. De előttük a tenger vize. Azon nem tudnak átrepülni a termő esodaföldre.

Az a gonosz madár pedig egyre ott vijjog a fejük fölött.

Most, a nagy kavarodás, az országos zürzavar idejében hirtelen elszállott a kód a magyar nemzet szeméről és tisztán láthatja kopár szegénységét.

Eddig csak a földhöz ragadt szegénység fájt a magyarnak. Az Amerikába kívándorlás, az igazságtalan adórendszer, a közigazgatási sanyargatás, a magyar fiuk német kommandóra fogása, az általános gazdasági pangás, a jogok aránytalan felosztása és a kiegyezési törvény osztrák részről való egyoldalú kizsákmányolása: ez volt a nemzet látható hét sebe, melyből vére patakzott.

De most kinyitlak szemei, most látnia kell az anyagi, a politikai nyomorúságokon felül sokkal nagyobb lelki nyavalyáit is!

Az ádáz pártoskodás, a történelmi érzék hiánya, a nemzeti lélek, a magyar műveltség kiépítésében való restség, az egyéni önzés elterpeszkedésének türeése, az a szörnyű jelszó, hogy a hazától mindent, a hazáért semmit és ezek a magyar nemzet nagy bünei, melyektől meg kell szabadulnia, ha be akar lépni — a hogy illik, oldott saruval — a független állami lét, a teljes nemzeti önállóság templomába. . .

Intra et extra muros.

-- február 3.

Andrássy Gyula gróf ma megjelent a királynál és ő felsége megbízásából keresni fogja a kibontakozást

Nagyon nehéz dolog lesz megtalálnia a kibontakozás biztos módját.

Országos pártjaink közül akár a szabadelvűpárthoz fordul, akár a függetlenségi párthoz: feladata megoldását rendkívül megnehezíti az a körülmény, hogy egyik párt se nyujthat teljes biztosítékot a törvényhozás munkaképességének, a megbontott rendnek helyreállítására.

Nagy szerencsétlensége ugyanis politikai pártéletünknek, hogy a szabadelvűpárt harminec éven át sulyos mulasztásokat követett el és soha sem iparkodott gyökereit a nemzet szívében megerősíteni, a függetlenségi párt pedig szép álmok rózsaszínű fellegén uszva megfélekezett elveinek a gyakorlati érvényesülés kívánalmaihoz való alkalmazásáról.

Vizsgáljuk elébb a függetlenségi párt helyzetét.

Ez a párt a 48-as eszmék ragyogó fenségével, a nemzeti nagyralátás tündérképeivel meghódította a népet. A nép nem gondolkozott, hanem rajongó szeretettel szívébe zárta azt a tömérdék kincsét, a mit a függetlenségi párt éveken át pazarul eléje szórt. Elszakadás a gyűlölt, minket kizsákmányoló Ausztriától, különválás az osztraktól, a a ki minket négyszáz év óta sarabol, károsít, leigázni törekszik és nemzeti érzéseinkből kiforgatni szeretne: ez oly hurokat rezdített meg a nép szívében, hogy könnyű volt a 48-as lobogóval diadalt aratni. A vértanuk dicsőítése, Rákóczi és Kossuth nevének varázsa elég volt, hogy az élet gondjainak terhe alatt roskadozó, adóval, közigazgatási nyomorúságokkal, elemi csapásokkal sanyargatott nép odameneküljön a függetlenségi párt táborába és vak bizalommal várja a szabadulást, a független önálló, nagy Magyarország mesebeli áldásait.

Mindez pedig nagyon tetszetős, talán jó is volt, a mig a 48-as párt egy-két tüzes lelkű kuruc hazafiból állott, a kik nem tettek, nem is akartak egyebet, csak ébren tartották a nemzet kegyeletét a dicső mult iránt, ápolták a történelmi érzéket és őrizték a szent lobogót a nemzeti erő állandó serkentése végett.

Ime azonban megtörtént a nagy esoda: a függetlenségi párt hirtelen megnövekedett és most mint hatalmas tábor, a képviselőház számra legnagyobb pártja, ott áll a meredek peremén.

Fölvitte a népet a magaslatra. A nép pedig mostan azt várja tőle, hogy a párt így szóljon hozzá: Nézz körül és mindazt, a mit látsz, neked adom! Tied a föld és a víz, a levegő, a hatalom és a dicsőség!

A függetlenségi párt pedig megnemult és egy szót se szólhat. Mert nem mondhatja azt, a mit a nép vár tőle. Hiszen ámitás lenne a csalfa ígéret.

A 67-iki kiegyezés ugyanis törvény, melyet a király szentesített. Koronázási esküt tett rá a király, hogy a törvényt megtartja és másokkal is megtartatja.

Es a király ragaszkodik esküjéhez és ragaszkodik a 67-es alaphoz, mely a nemzettel való kibékülésének folyamánya és az ő hite szerint trónjának oszlopa, uralkodó családjának, nagyhatalmi erejének, fejedelmi dicsőségének forrása.

2

2

És a függetlenségi párt *kénytelen belátni*, hogy: vagy végzetes vizályt szít nemzet és király közt; vagy le kell mondania oly nemzeti törekvések megvalósításáról, melyek nemesak hogy minden magyar ember szívében élnek, hanem jog és törvény szerint alkotmányos alapon meg is valósíthatók.

Ha ugyanis most a függetlenségi párt a kormányképeség érdekében *ketté választja* 48-as programját és a törvényesen, a király merev ellentállása folytán *meg nem valósítható részt félreteszi*, hogy az életbe léptethető részt a nemzeti állam javára értékesíthesse: akkor a *nép szívében halálos sebet üt*.

Megrendíti a nép hitét, bizalmát. Ha a 48-as párt most nem követeli *egész programja* érvényre jutását. hanem követeli csupán a külön vámterületet, a magyar vezényszót, a magyar udvartartást, a magyar külképviseletet, a választói jog kiterjesztését és programja szabadelvű tartalmának egyéb pontjait: akkor a nép csalódottan föl-szisszen és hazaárulónak, elvtagadónak bélyegzi a pártot és uri huncutságnak, gonosz csalafintaságnak fogja nevezni a politikát és elkeseredésében a nemzetközi a vöröszászlós, a hazát és Istent és polgári rendet nem ismerő táborba menekül.

Ez a súlyos bonyodalom kétségte-lenül a 48-as *eszményi* politika nagy vétke, melyre most elkövetkezik a súlyos bűnhődés. A párt vagy kénytelen visszahuzódni mohos közjogi bástyái mögé s akkor mint óriási élőhalott, mozdulatlan test utjában áll majd a parlamenti pártok szabad mozgásának, egészséges fejlődésének: vagy pedig megtagadja multját, hirdetett elvei igazságát és életrealitását és akkor a hatalomra jutás gyakorlati aprópénzért felrobbantja a nép nemzeti ábrándjainak kincses bányáját.

Ez a rideg, kínos valóság, melynek tudatában a nagy 48-as párt most hamut hinthet a fejére s verheti a mellét: mea culpa, mea maxima culpa! Mert olyant ígért, olyanra vállalkozott, a minek kivihetőségéről nem győződött meg.

De a *szabadelvűpárt* vétke sem kisebb.

A szabadelvűpárt a király és a nemzet pártja volt. A falakon belül, a hatalom birtokában, termékeny évtizedek békés diadalai közt módjában állott volna meggyőzni, elveihez hozzáforsztani, a lelkes meggyőződés hitvallóivá avatni a nemzet legjobbjait. E helyett megelégedett a hatalom kényelmes kezelésével és az uralkodás lomha élvezésével.

Harminc éven át táborában volt a művelt középosztály, a nemzet szellemi, vagyoni, születési, közéleti előkelősége. Duzzadó becsvágy, államférfiúi tekintély, hazafias buzgóság, egyéni erő, nemzeti akarat, nagy tehetség, tudás és munkakedv bőven állott rendelkezésére.

Hódító szeretettel *meggyőzhette volna a nemzetet*, a józan eszű magyar népet a 67-es alap becességéről, államfentartó hivatásáról, gazdasági előnyeiről, nemzeti céljainak tisztaságáról,

a szabadelvűpárt elveinek erejéről, termékenyítő hatásáról és népizmosító hatalmáról.

E helyett azonban a szabadelvűpárt begubózta magát a főispáni jelentések selyemszálaiba, fogyasztotta a közigazgatási szelid nyomás löréjét és éldegélt a szolgabírák és jegyzők korteskenyerén.

Behozni a szavazókat: ez volt az egyetlen cél. Használni a hatalom minden eszközét: ez volt a legfőbb feladat.

És a szabadelvűpárt tábora, melyben együtt volt a művelt magyarság óriási többsége, nem gondolt az *eszmé diadalára*, nem vette figyelembe, hogy nemesak kenyérrel él az ember, nem iparkodott a néppel megismertetni, megértetni és megszerettetni a 67-es alap jogait, nemzeti tartalmát, hanem fecsérrelte könnyelműen a Deák alkotásában élő tőkét.

A nemzet nőtt, fejlődött, szíve mélyen vágyakat ringatott, kereste a nemzeti érvényesülés alkotmányos biztosítékait. A szabadelvűpárt pedig eltúrte, hogy az ellenzék rendszeresen azt hirdethesse, hogy a magyar kormány igazi nevén bécsi kormány és hogy minden mákszemnyi vívmányt, nemzeti jogot, hazafias követelést erővel kell kicsikarnunk Bécestől!

Peccatur intra et extra muros!

De a súlyosabb mulasztás mégis a szabadelvűpártot terheli.

És most itt áll ez a valódi nemzeti párt, a király és az alkotmányos Magyarország pártja, mint leverett had, csüggedten, elveszítve iránytűjét, hivatásában való hitét és önbizalmát.

Nem érzi-e a szabadelvűpárt, hogy nemzeti romlásra vezet ez a csüggedése?

Mit akar a szabadelvűpárt? Uj Mohácsot talán? a nagy kibékülés teljes pusztulását?

Kötelessége a szabadelvűpártnak talpraállni és kibontani a nemzeti megújulás zászlaját.

Ne legyenek a férfiak a honnak elbusultjai! Hitvány gyenge báb, nem férfi az, a ki most a züllés kesergésébe temeti gyáva bánatát!

Kifejtettem, hogy a függetlenségi párt nem veheti kezébe a kormányzást és ha kezébe venné, ez veszedelem, végzetes csapás lenne magára a pártra, a 48-as eszmékre egyaránt, a nép szívéből pedig kiölné a legszentebb erőt, a hitet és bizalmat.

A néppárt sivár töredék, melynek gyökere a magyar földben soha meg nem éled!

A nemzetiségiek gonosztevők, akik az állam egysége, a magyar korona, a nemzeti alkotmány ellen törnek és hűtlenül lázitanak. Börtönbe valók, nem a képviselőházba!

Ki vegye hát kezébe a zászlót?

A szabadelvűpártra vár ez a kötelesség!

De nem a régi szellemben, nem a halálra megérett kényuri tespedtség jóra való restségével, nem az egyéni kapaszkodók erkölestelen szolgálatra készségével, hanem a megtisztulás tü-

zében megújodott hivatás erejével, új zászló alatt.

Le kell rombolni az összes korlátokat, melyek elválasztották a szabadelvűpártot a többi 67-es pártoktól! Egybeolvasztani a Bánffy-pártot és a kilépettek csoportját a szabadelvű párttal és megteremteni az új 67-es nemzeti pártot: ez a magasztos államférfiúi munka, mely most *Andrássy Gyula grófra vár!* A szabadelvűpártnak egészen újjá kell születnie, hogy előkészíthesse a nemzet-ujjászületését!

A kamara közgyűlése.

Február 9-én lesz.

— febr. 3.

A debreceni kereskedelmi és Iparkamara február 9-én, esütörtökön délután 3 és fél órakor székháza tanácstermében (Piac-utca 69. szám) rendes közgyűlést tart.

A napirend tárgyaiból kiemeljük a következőket.

I. Elnöki előterjesztések.

Keresk. miniszter elismerése.

Sesztina Lajos kitüntetés és halála.

A magyar állam címerének használata iparcikkekben.

A fegyene-ipar.

Közös hadsereg és honvédség bakanesszállításai.

Vasuti menetrend változások és motormenetek.

A kamara Hatvan-utcai házának eladási ügye.

Allamsegélyes kérvények.

A pénztár és illetékekkelés megvizsgálása.

Panaszok a budapesti iparpártoló kiállítás ellen.

A világitási kiállítás Debrecenben. Mezőturi eszmadriák, cipészek és szabók kérelme vándortanfolyamért.

II. Titkári jelentés az ügyforgalomról.

III. Miniszteri elintézkések a kamara fölterjesztéseire.

1. A takarmányszállítási kedvezmény kiterjesztése.

2. A hadsereg élelmezési szükségletének biztosítása,

3. Kőművesek és ácsok hatásköri vizsgálata.

Allamsegélyes kérvények elintézése.

IV. A kamara 1905. évi költségvetése.

V. A kamara 1904. évi zárószámadatai.

VI. Ipari munkások áll. jutalmazása.

VII. A kamara állandó bizottságainak megalakítása.

VIII. Szoboszló r. t. város házalási tialma.

IX. Szolnok és Böszörmény város ké-ményseprési szabályrendelete.

X. A cukor-határidő üzet a tőzsdén. (Lusztig Károly beltag beadványa.)

XI. Vásárok, — vámok, — helypénzek. Hajdusámson község országos vásárai.

Hajdúvármegye és Jásznagykunszolnok vármegye helypénzszabályzata.

Besenyszög hetivására.

Dombrád község hetivására.

Kapnikbánya országos vásárai.

XII. Társ kamarák megkeresései.

Keresk. és iparosok az adókvető bizottságokban.

Fogyasztási szövetkezetek italmérési, dohány és sóárulási joga.

XIII. Gyári betegsegélyző pénztár Be-regszáson.

XIV. Husárok szabályozása Ujfehértó, Vaj és Eőr községekben.

XV. Tiszaroffi sütőmesterek panasza.

XVI. Kézizálog-kölesön ügyek: Nyiregyháza, Técsőn Karcagon.

XVII. Kérvények kamarai segély iránt. (Debrecen, Szolnok.)

XVIII. Indítványok.

A nagy válság.

— febr. 3.

A magyar nagy válság elintézésének 36hadiszállása, mint 1867 óta már annyiszor ismét Bécs.

Ez is egyik sérelme törvénybeiktatott önállóságunknak, hogy valahányszor Magyarországon baj van, a magyar államférfiak szaladgálnak fel Bécsbe és a budapesti körök teljes bizonytalanságban lesik a bécsi híreket.

Most is tele vannak a hírlapok sejtelmes találgatásokkal, hogy mi készül Bécsben, mit akar Bécs, mit szól a magyar fordulatához Bécs? — Eközben pedig a király ajtaját sűrűn nyitogatja Beck, a clyopi-i fogalmazvány mestere, Walsersheimb és Goluchowski és a magyar nemzet több kipróbált jóakarója.

Arról is szállonganak homályos híresztelések, hogy a magyarországi 48-as meglepetésre Bécs feleletül szintén meglepetést tervez.

De ma már józan eszű ember az ilyen cédozatásoknak fel nem ül. — Azzal tisztában lehet mindenki, hogy a bécsi körök bár kelletlenül, fanyar képpel, de kénytelenek lesznek belenyugodni abba, hogy Magyarországon ezentúl csakis tiszta, erős, határozott nemzeti irány uralkodik.

Hiába próbálgatnák előtérbe tolni a konzervatív klerikális egyéniségeket, — ezzel a sakkhuzással épp úgy kudarcot vallának mint másrészt a kiegyezés nemzeti tartalmának további elhomályosításával.

Egyébaránt bizhatunk a király alkotmányos érzületében. A király bizonyára első sorban és mindenek felett meg fogja ismerni a valódi helyzetet és a kibontakozás oly irányu elintézése elől nem zárkozik el, a mely az alkotmányos jogrend és a törvényes igazság érvényesülését biztosítja.

Bizhatunk továbbá Andrassy Gyula grófban és mindazokban az államférfiakban, akiket ő utánna esetleg a király meghallgat.

Az kétségtelen, hogy ezuttal nincs szó egyszerű kormányválságról. E szerint a válság új miniszterelnök és új kabinet kinevezésével meg nem oldható.

Az adott helyzetben új alakulásoknak kell létre jönni. Atalakuláson fog átmenni mindenek előtt maga a szabadelvűpárt és ezzel egyidejűleg le kell omlaniok az eddigi pártkereteknek, hogy a romok eltakarítása után végbemehessen az egészséges új pártalakulás, nemzeti szabadelvű alapon.

Mindez nem történhetik oly gyorsan és simán, mint sokan szeretnék.

A kibontakozás felé az első lépések azonban már megtörténtek. Andrassy Gyula gróf ma megjelenik a királynál és kihallgatás után már kialakulhat a jövő képe.

*

A nevezetesebb jelenségekről és a válság mai állapotáról, valamint az ezzel kapcsolatos dolgokról a következőkben vagyunk pártatlan hiradással.

Az ellenzéki szövetség.

Illetékes forrásból jelenthetjük, hogy az ellenzéki vezérő bizottság nemcsak a november 18-iki esemény és a lex Dániel elbírálására szövetkezett, hanem a formális megállapodást kötöttek és foglaltak pontokba egyéb ügyek egyértelmű elintézésére nézve is.

Ennélfogva valószínű, hogy az ellenzéki szövetség továbbra is fennmarad, mely esetben csak szövetségi alapon, az ellenzékkel bevonásával lehetséges a kormányalakítás.

A dualizmus és Horvátország.

Az osztrák klerikális és konzervatív körök egyik organuma, a *Reich Post* amelynek a legfelsőbb udvari körökkel van összeköttetése, tegnapi számában szenzációs cikket közöl arról, hogy az ellenzék diadala folytán minő változások állhatnak be a monarchia két felének egymáshoz való viszonyában.

A cikk már eleve felteszi, hogy a kiegyezés nem fog eldőlni, de ebből azt a konkluziót vonja le, kissé közjogi okoskodással, hogy akkor meg kell dőlnie a magyar-horvát kiegyezésnek is, mert ez közjogilag és pénzügyileg az osztrák-magyar kiegyezésre van felépítve. Ha Ausztria és Magyarország különválnak, akkor a Horvátországgal való gazdasági szövetség a birodalom bármelyik felére nézve az okkupált tartományok igen értékes bírását jelenti, Magyarországra nézve azonkívül még Dalmácia bírását is.

Legyen — mondja a cikk, — *váljék el Magyarország Ausztrától*, de ebben az esetben *Horvátország Ausztriához csatlakozó* és ez meg is fog történni, ha az osztrák politikuskban van annyi energia, hogy szembe tudnak szállni a magyar radikalizmussal, annál is inkább, mert ma már teljes lehetetlenség a dunai államok szövetsége olyan értelemben, ahogy annak idején Kossuth Lajos képzelte el.

Az egész cikkel a tendenciája nyilvánvaló s azt célozza, hogy a horvátokat, felszarvazza Magyarország ellen és rámutasson arra, hogy esetleg Horvátországgal lehet sakkban tartani Magyarországot.

Andrassy a királynál.

Andrassy Gyula gróf tegnap este Bécsbe utazott, a hol a király ma délelőtt 11 órakor fogadja.

Andrassy elutazása előtt újabb tanácskozást tartott politikai barátaival.

Politikai jól értesült körökben az a meggyőződés érelődött meg, hogy Andrassy Gyula gróf a kibontakozást a *közjogi elintétek kikapcsolásával, gazdasági, társadalompolitikai és nemzeti alapon* tervezi.

Amennyiben Andrassy mint *kijelölt miniszterelnök* tér vissza Budapestre, a kormányalakításnál a *Tisza-minisztériumot teljesen mellőzi*.

Új pártalakulásról van szó nemzeti szabadelvű alapon, a szövetkezett ellenzékkel kötendő egyezséggel.

A belga király leányai.

A harmadik.

— február 3.

Lipót belga király immár a harmadik leányával kerül összeházasításba — házassági és szerelmi ok miatt.

Brüsszelből ugyanis megint azt jelentik, hogy *Klementina* belga királyi hercegnő, Lipót király ellenkezései dacára mégis feleségül megy *Napoleon* Viktor herceghez, aki iránt mély vorzalmat érez.

Miután *Napoleon* Viktor herceg maga is nagyon szereti a hercegnőt, a házasság ügyét *Eugénia* császárné elé vitte, aki tudvalevően *Viktor* hercegre fogja hagyni örösi vagyonát.

A császárné örömet egyezett bele a házasságba, amelyet különben az egész család is helyesel.

Lipót király miydezek ellenére is megtagadta leánya kezét *Napoleon* Viktor hercegtől, aminek és több más magánjellegű kellemetlenségnek az lett a következménye, hogy a hercegnő és a király közt komoly szakadás történt. A hercegnő csak azt várja, hogy az ismert örökségi per véget érjen és rögtön *St.-Raphaeelbe* utazik *Dél Franciaországba*, ahol nyaralója van. Már közölte is édesapjával, Lipót királylyal, hogy nem szándékszik többé visszatérni *Brüsszelbe*.

Klementina hercegnőnek az a terve, hogy *Franciaországban* vagy valamelyik olasz városban megesküszik *Napoleon* Viktor her-

ceggel. A herceg ugyan még most nem szabad, mert nős, morganatikus felesége van, akitől gyermekei is vannak. Ugylátszik azonban, hogy a dinasztikus érdekek lefogják küzdeni ezt az akadályt.

Klementina hercegnő a király harmadik leánya, aki meghasonlik atyjával.

Londonból jelentik, hogy az ottani udvarhoz érkezett jelentések szerint *Klementina* hercegnő tegnap titokban elhagyta *Belgiumot* és *St.-Raphaeelbe* utazott. A hercegnő a *Rivierián*, vagy pedig *Olaszországban* meg fog esküdni *Napoleon* Viktor herceggel. A hercegnő minden előkészületet megtett arra nézve, hogy abban az esetben is megszökhessék, ha atya erőszakkal meg akarná ebben akadályozni.

Valószínűleg ezzel a szerelmi ügygel van összefüggésben *Napoleon* Viktor hercegnő váratlan megérkezése Bécsbe. — A herceg, aki *Montfort* gróf név alatt a *Bristol* szállóban lakik és tegnap meglátogatta *Rainer* főherceget. Érdekes dolog, hogy *Klementina* hercegnő régebben apáca akart lenni, de az apja ezt semmi áron sem akarta megengedni.

A hercegnő, 1872-ben született, tehát most 33 éves, *Napoleon* Viktor herceg pedig a francia trónpretendens, *Napoleon* Jeromosnak, a vörös hercegnek fia és 43 éves.

Balassa Bálint hamvai.

Liptószentmiklósról egy röpirat kíséretében panaszos levelet kaptunk, a mely azt adja elő, hogy a XVII. század legnagyobb magyar költőjének, *Balassa Bálintnak* hamvai még ma is temetetlenül hevernek és egy poros ládában vannak elraktározva *Liptó vármegye* levéltárában.

A röpirat szerzője *Perszlényi Zoltán* lipotói szolgabíró, a ki körülményesen elmondja a költő földi maradványainak odyszeját és bebizonyítja, hogy a megyei levéltárban elraktározott esontok a költő atyjának, *Jánosnak*, bátyjának, a *Kassa* mellett el-esett *Ferenek* és az *Esztergom* mellett 1594-ben elesett *Balassa Bálintnak* földi maradványai.

A XVII. században a *Balassa* család volt a lipotói *Hradek-uradalom* birtokosa, a melyhez a libbei katolikus templom is tartozott. — Okiratok tanúsága szerint ebben a templomban temették el a három *Balassát*. Öreg emberek állítása szerint még a múlt század közepén is volt a templom belső falában egy *Valentinus Balassa* feliratu ábla, a mely azonban azóta nyomtalanul eltűnt. *Liptómege* alispánjának felszólítására a magyar Tudományos Akadémia 1897-ben kiküldte *Czobor Béla* dr-t, hogy eszközöljön ásatást a templomban és kutassa fel a *Balassák* sírját. *Czobor* ki is ment, fölbontatta a templomhajó padlózatát, de a *Balassák* sírját nem találta ott, a hol a XVII. századbeli okirat szerint kellett volna lennie. Megállapította azonban hogy a *Balassák* esontjait 170-ben *Baross Nepomuk János* és 1810-ben *Argay Adám* temetése alkalmával kétszer is elvitték helyükről és újra elásták. Hosszu kutatás után a két padsor közti ut elején egy süppedés alatt találtak három esontvázat XVII. származó ruhamaradványokkal.

Antropoligai vizsgálatra ezeket a csontokat fölküldték *Török Aurél* dr.-hoz, a ki szintén megállapította, hogy ezek csakis az említett három *Balassa* esontjai lehetnek. A láda *Balassák* esontjaival visszakerült *Liptómege* alispánjához, a ki jobb hely híján a vármegyei levéltárban helyezte el. A megye közönsége gyűjtést indított ugyan, hogy a nagy költő hamvait méltóan eltemethessék, de erre a célra nem gyűlt össze több 692 koronánál. *Perszlényi* szolgabíró most országos akciót akar indítani, hogy a levéltár ládája helyett méltó sírba helyezték a tizenhetedik század legnagyobb magyar lantosát.

NAPI HIREK.

Foltényi Vilmos meghalt.

— febr. 3.

Foltényi Vilmos, a magyar színészet dicsőséges arany korának egyik kiváló alakja a debreceni híres színtársulat oszlopos tagja, egész Debrecen városának közel husz esztendő óta kedves jó öreg Foltényi bácsija a mai nap első órájában, éjjeli félegykor meghalt.

Éppen egy héttel ezelőtt kisebb baleset érte a derék öregot. Agyba kellett feküdnie, a mi a betegségnél is jobban kizozta; mert nem volt az élete fogytáig vidám lelkű Foltényi bácsinak senkije, hát mindig az utcákon bolyongott és minden állott nap, télvíz idején is kísértalt a temetőbe, megboldogult felesége sírjához és ott beszélgetett porladozó életpárja szellemével.

Azt fájlalta legjobban, hogy nem lehet többé ki, csak a mikor már viszik.

Három nappal ezelőtt kisebb bajához tüdőgyulladás járult és a 84 esztendőös öregember nem tudott megbirkózni a súlyos betegséggel.

Lassan elfogyott testi ereje, csak lelkének tiszta aranyfénye világolt már, egyre csendesebb pislogással.

Tegnap este 7 óra tájban még eszméletén volt és csodálatos humorába némi bánatos árnyalat vegyült, midőn bágyadó mosolylyal mondta orvosának, a ki vigasztal-gatta:

— Hagyja el barátom, álmos vagyok, aludni vágyom! Ugyis eleget virasztottam már!

Eleget virasztott! — ez volt utolsó szava. Kilenc óra tájban elnémult, lassu pihéggel, üvegesedő szemekkel várta az örök elszenderedést.

Kicsi szobájában, a csapó utca 19. sz. házának udvari csendjében nemes nyugalommal várta a halált, mely egyesítse három évvel ezelőtt elhunyt hitvesével.

És a halál eljött, hogy Foltényi Vilmos ne legyen tovább egyedül a földön.

Jó öreg barátja, a derék Berkó János fogta be szemeit. És Foltényi Vilmos bácsi elment miközülünk.

Eleget virasztott!

Egész élete nemes virasztás volt a nemzeti ügy oltára előtt. A magyar színészet küzdelmes korában a fejlődő nemzeti művészet bölcsője mellett virasztott Foltényi Vilmos. Azután a szabadságharc lobogója alatt mint tüztiszt folytatta a virasztást a haza igazai mellett. Majd visszatérve a színpadra, a jó ízlés, a finom játék, a művészi törekvések virasztója lett. Bejárta az ország nagyobb városait, diadalokat aratott Pesten, Szegeden, Nagyváradon, Kolozsvárt. Büszksége lett a debreceni nagy színtársulatnak, melyben mint kedélyes, énekes színész és vidám előadó helyét sikerrel töltötte be.

Foltényi Vilmos Nyittravármegyében, Komjáton született 1820. május 24-én. Atyja a Grassalkovics hercegi uradalom tisztartója volt. Foltényi bácsi mindig büszkén emlegette, hogy az ő édes atyja mérte ki a Nemzeti Színház helyét. A herceg rábizta s ő hárommannyi telket akart a szent célra átadni, de a nemzeti ügy napszamosai és fősáfárjai szerénykedtek, és csak a mostani telket fogadták el.

Voltényi Vilmos a színpadról. 44 évi

színészkedés után 1884. december 10-én vonult vissza, most husz esztendeje immár.

Azóta itt élt mint nyugdíjas színész Debrecenben. Könyvtárosa voltka a színónak, fürge, vidám, tréfás, ötletes öreg ur, a ki szeretett a 48-as idők csodáiról, a híres nagy színészek aranykoráról beszélgetni; de még szívesebben sziporkázott újójú, magyar zamatú elmésséggel.

Mikor a felesége meghalt, elborult az öreg ur sugaras kedélye. Ugy bucsuzott el tőle a hitves, hogy; Vilmos, mához egy esztendőre gyere utánnam!

Foltényi Vilmost annyira hitte, hogy valóban utána megy, hogy 1902. november végén bucsuzni kezdett az élettől és december 1-én agyba feküdt, mondván, hogy 2-án meghal.

Mikor aztán elmúlt az évforduló nap és Foltényi bácsi életben maradt, egyszerre visszatért rugékonysága, udvariasan bókoltgatót a város szép asszonyainak, leányainak hosszú sétákat tett hajadon fővel, elborozgatót a Kispipában kicsi baráti körben, gyönyörködött az, a természet, a világ ragyogásában és anekdottázott páratlan friss kedvvel, hangulatos vidámsággal.

Még egy vágyakozás is izgatni kezdte. Fel akart még egyszer lépni a színpadon. És megtörtént a ritka eset, hogy a 83 éves öreg még egyszer föllépett, 1903. április 12-én husvét vasárnapján, II. Rákóczi Ferencz fogsága Knitéliusz páter szerepében.

Már napokkal azelőtt levágatta ősz bajuszát és szakállát és oly vidáman, fűrgénjárt a színpadi próbákra, mint valamely fiatal siheder, aki először álmodja, hogy térdig fog járni a rózsában és meghódítja az egész világot.

A szerepét úgy tudta az öreg ru hogy akár éjjélkor, álmából fölverve is el tudta volna mondani, hogy per amorem Dei!

Az előadás előtt tréfásan oda szolt a sugónak:

— Aztán az első szót öcsém értelmesean add fel, a többit meg hangosan!

És játszott az öreg fiatalos hévvel, forgott-pergett, még táncolt is, per amorem Dei!

Másnap találkozott az ősz Simonffy Imrével, a város diszpolgárával.

— No hogy vagy Foltényi bácsi?

— Mint afféle kezdő színész, jól hála Istennek! — nevetett az öreg gavallér. — Megyek az utcán, szembe rohog velem a város híres ötös fogata. Rám néz a lógós és aszongya, hogy: hehehe!

Igazi színészvér volt bizony a jó Foltényi bácsi, Isten nyugosztalja!

Tegnap is a színházra gondolt még.

— Nem olyan az már, mint volt régen! Akkor templom volt! Bele már nem megyek többé! De szeretném, ha onnan, éppen úgy temetnének, mint szegény feleségemet: aszínház előcsarnokából! Énekeljenek a színészek egy dalt a koporsóm felett. — Beszéd, no az ha nem lesz, se baj! Mit lehetne én rólam beszélni, elnémult komédiásról? — Hanem az utolsó nóta el ne maradjon! Gyerekek, az Isten is megáll, a könny is drágagyönggyé lesz a szemetekben, ha dallal bucsuztattok el!...

Pihenjen meg lelked, jó Foltényi bácsi, nem kell virasztanod többé! Eleget virasztottál!...

És légy nyugodt, nemzeti színészetünk lelkes, mosolygós, gavallér alakja, sirni fog

a nóta koporsód felett... Dallal kísérik a temetőbe. Ha nem is szállhat a dal oly magasan, ahol most már a te lelked szárnyal, de szívből fakad és szíveket megindító lé-szen!...

Választási napló.

Február 10. Szentendre. Fülöpszállás.

Február 11. Pancsova.

Február 14. Budapest IX.

Február 16. Bihar. Szilágycseh. Békésesaba.

— **Az utolsó választás.** Tegnap délelőtt Benedek János függetlenségi egyhangulag kikiáltották Hajdu-Böszörmény képviselőjévé. Ezzel mind a 413 kerületben megtörténtek a választások. Tizennégy kerületben pótválasztás lesz. Őt képviselőnek két-két mandátum jutott. Ezek azonban az egyik kerületről csakis a megbízólevelek igazolása után, vagyis a képviselőház első ülése után harmine nappal mondanak le. Hajduvármegye és Debrecen város 7 képviselője közül 6 függetlenségi (Bakonyi Samu, Benedek János, Kovács Gyula, Papp Elek, Rákosi Viktor, Thaly Kálmán) egy pedig (Szabó Kálmán) Bánffy-párti.

— **Uj okleveles jegyzők.** A debreceni közigazgatási tanfolyamon tegnap fejezték be a félévi vizsgálatokat. A hallgatók hat tantárgyból vizsgáltak és pedig kettő jelesen, névszerint: Török Ferenc és Griács Péter. A hallgatók száma 26 volt, melyből hetet február végére, részleges javító vizsgálatra utasított a tanári kar.

— **Kivándorlások a megyéből.** Az elmúlt január hóban Hajdu megyéből összesen 41-en vándoroltak ki. Legtöbben Hajdudorogról és Böszörményből. Ujabbán a következők váltottak utlevelet Amerikába: Kallapos Mihály, Pécsai Sándor, Tóth Mihály, Lakatos János és Kozák György Hajdudorogról, Dombi Ferenc Hajduböszörményből és Weisz Lajos Hajduszoboszlórol. Vóna János böszörményi lakos ellenben visszaadta utlevelét a fősolgabírói hivatalnak, mert megbánta a dolgot és kijelentette, hogy nem vándorol ki.

— **A Csokonai színjáték** iránt, melyet szombaton és vasárnap délután megismételnek a kollegium tógátus diákjai: mind nagyobb az érdeklődés. A szombati előadásra már jóformán elfogytak a jegyek előjegyzés utján. — Azért, akik szombatról elmaradnának, vasárnapra biztosíthatnak helyet maguknak. — Debrecen város tanácsától ma a következő felülfizetések jöttek: K. J. 4 korona, Dr. Magoss György, Körner Adolf, Oláh Károly, Szabó Kálmán, Dr. Vargha Elemér, Bészler Károly 1—1 korona. Felülfizetéseket köszönettel nyugtázza a rendezőség.

— **A világitási bizottság ülése.** A világitó bizottság tegnap délután a légszességében Körner tanácsnok elnöke alatt ülést tartott, melyen Debreceni Jenő gázgyári igazgató előterjesztette a december havi jelentést. Majd rátértek az új tisztító készülékre beérkezett ajánlatok tárgyalására. Beérkezett összesen öt ajánlat. És pedig: a Schlick gyártól, Danubius gyártól, Elster vasöntödétől, a berlini Auhalter vasgyártól és a charlottenburgi Pintsch-gyár budapesti fiókjától. A legelőnyösebb ajánlatot a Pintsch-gyár nyújtotta be ugy anyagilag, mint célszerűsége való tekintettel. Ezt az ajánlatot

javasolta elfogadásra *Boncz* Keresztély szakértő is, mert az ára 15,500 korona elég olcsó, a készülék berendezése pedig a modern technika legújabb vívmánya. A világítási bizottság elfogadta a szakértő véleményét és a Piutsch gyár ajánlatát javasolja elfogadásra a városi tanácsnak. A robbanás okozta összes kiadásokat a költségvetésben előirányzott összeg teljesen fedezi.

— **A Svetits-intézet házi estélye.** Tegnap délután megismételték a Svetits-intézet növendékei a szerdai házi hangversenyt, mely ismét szép közönséget vonzott az intézet dísztermébe. A műsort *Szarukán Lili* és *Hing Edit* négy kézése nyitotta meg, majd *Husz Böske* szavalta el *Arany János* Családi Kör című költeményét. Utána következtek a szebbnél szebben csoportosított előképek, melyeket ismételtelen nagy tapsokkal fogadott a díszes közönség. *Pavay Boriska* és *Zelenka Iona* szépen járták a tüzes magyar csárdást. Bemutattak még egy stilizált balettet a növendékek, legyező tánc címen, melyben különösen *Riesz Eliz*, *Klebsberg Margit* és *Dörre Ilonka* jeleskedtek. Végül az intézet énekkara *Schubert* három szolamu *Imá-jával* rekesztette be a változatos műsort.

— **Csokonai ünnep a főreáliskolában.** A debreceni állami főreáliskola Petőfi önképzőköre Csokonai Vitéz Mihály halálának évfordulója alkalmából f. hó 5-én vasárnap d. e. fél 11 órakor ünnedélyt tart, melyre a szíves érdeklődőket ez uton is meghívja a önképzőkör.

Az ünnepély műsora a következő:

1. *A tihanyi echóhoz.* Előadja: az ifjusági énekkar.
 2. *Megvítő beszéd.* Mondja *Kardos Albert*, az önképző kör vezető tanára.
 3. *Csokonai.* Ünnepi költemény. V. Nagy Gusztávtól, szavalja: *Berger Béla* VI. o. t.
 4. *Emlékbeszéd.* Mondja *Spitzer Sándor* VIII. o. t., az önképzőkör elneke.
 5. *Lavotta elsőszerelme.* Kisérettel előadja: *Lókodi József* VIII. o. t.
 6. *A tihanyi echóhoz.* Szavalja: *Papp József* VII. o. t.
 7. *A lélek halhatatlanságáról.* Értekezés; irta s felolvassa *Petrigalla Péter* VIII. o. t.
 8. *Részlet a Béka-egérharcból.* Szavalja: *Vajda Jenő* VI. o. t.
 9. *Magyar dalok.* Előadja az ifjusági énekkar.
- **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő elhalálozásokat jelentették be: Nagy Lajos ev. ref. 19 hónapos, Palóczy Eszter ev. ref. 12 éves, Kovács Józsefné szül. Győry Juliánna ev. ref. 69 éves, Borbély Zsuzsánna ev. ref. 53 éves, Ember Károly ev. ref. 44 éves, Bereczky Juliánna ev. ref. 18 éves, özv. Domján Bálintné szül. Domján Klára ev. ref. 72 éves.

— **A percz.** Az egyik elemi iskola negyedik osztályában a tanító az óra időtartamának felosztásáról beszélt és magyarázat közben észrevette, hogy az egyik tanítványa valamivel babrál a pad alatt. — A fiút nevéen szólította, aki ijedten állt fel.

— Mond meg nekem, hány másodpercből áll egy perc?

— Az attól függ, hogy nő, vagy himneműt tetszik érteni, volt a fiu válasza.

— Mit jelenten ez ostoba felelet?

— Nem ostobaság ez tanító ur kérem, mert a különbség a kettő között igen nagy. Ha a papa azt mondja nálunk otthon hogy: egy perc alatt készen vagyok, akkor hatvan másodpercből áll egy perc, de ha mama mondja ugyanezt, akkor az legalább is egy félórát jelent.

— **A borraivaló ellen.** Amerikában, ahol éppen olyan régen harcolnak már a borraivaló ellen, mint Európában, nemrégiben egy borraivaló-ellenes liga alakult, melynek tagjai ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy borraivalót sohasem adnak. Missouri törvényhozásában pedig egy politikus tör-

vényjavaslatot terjesztett be, mely szerint mindenki aki borraivalót ad, 2000 koronára volna büntetendő. A borraivaló elleni harc a mindenféle alkalmazottak túlságos igényére és szemérmetlen követeléseire vezetendő vissza Amerikában. Egy amerikai portás kevesebbet, mint egy koronát méltóságán alulinak tart elfogadni, egy Pullmann-kocsi vezetője pedig két korona borraivalóra tart igényt. Vannak éttermek ahol a fizetőpincér 2-4 korona borraivalót kap, de nem ritka az az eszt sem, hogy gazdagabb vendégek 30-40 korona borraivalót is adnak. Ezek a pincérek természetesen már maguk is gazdag emberek, akik a saját fogatukon járnak, többszörös háztulajdonosok és több vendéglőnek az urai. Bár Amerikában mindenkit megbecsülnek, akf dolgozik s munkájával szerzi vagyonát, de az effajta pénzszerzés ellen ott is küzdenek.

— **Kolduló csavargó.** Részeg állapotban szállították be a rendőrségre tegnap délután Kopp Ferenc csavargót, aki házról-házra járt koldulni, anélkül hogy erre engedélye lett volna. Mikor kihallgatták előadta, hogy morvaországi születésű természetesen tudtára adták, hogy oda lesz toloncolva. Az árva morvában azonban nem nagyon dühög a hazaszeretet, mert sirva könyörgött azért, hogy haza ne toloncolják. Inkább megyek a halálba, mint a hazámba, nyögte busan a szegény ördög.

— **Toloncuton.** Nagy busan koválygott az utcákon tegnap délelőtt Duda János szepesmegyei tót, vasuti munkás, sanyaru ábrázatáról szinte lelátszott, hogy bizony szükségét érzi a rabkenyérnek meg a borovicskának. Az egyik rendőr előtt gyanusnak tünt fel az elkecseregetett tót és bekísérte a rendőrségre, hol előadta, hogy Szászrégenbe akart menni, de csak ideáig juthatott, mert elfogyott a pénze. A rendőrség az atyafit visszatoloncoltatja fatornyos hazájába.

— **Betörés.** Özv. Molnár Józsefné Jókai u. 9. sz. alatti lakos tegnap délután panaszt emelt a rendőrségen, hogy az elmúlt éjjelen ismeretlen tettes a szárazmalma ablakát betörte és azon keresztül behatolva egy zsák 32 korona értékű köleskását elloptott. A rendőrség a tettest keresi.

— **Lopások.** A rendőrségen tegnap délután feljelentést tett Schvarcz Ignác né Nyugati utca 32 szám alatti lakos Sípós József hetese ellen, aki 75 darab zsák 32 korona értékben tőle elloptott. Szolgálati ideje alatt még egy zsák lisztet is megkísérelt elszállítani, de tettenérték. Mielőtt azonban a rendőrségnek átadhatták volna megszökött. A rendőrség nyomozza.

Kiss József hajduszoboszlói parasztfiu nénjétől Kiss Zsófiától 20 korona értékű szalonnát, zsiradékot és húst loptat és azzal debrecenbe szökött. A rendőrség elfogta.

A rendőrségen tegnap panaszt emelt Kertész Dániel tanyai lakos, Téglás István és neje ottani lakosok ellen, akik nagyobb mennyiségű szalmát loptak tőle. Az eljárást megindították ellenük.

— **Hirdetmény.** A debreceni aut. orth. izraelita hitközség a f. hó 5-én d. u. fél 3 órakor a hitközségi iskola nagytermében (József kir. herceg-utca 49. sz.) közgyűlést tart, a melyre a t. e. szavazatképes hitközségi tagok, akik a múlt 1904. évi hitk. adójuknak II. félévi részleténél többel nem tartoznak — ezuton is tisztelettel meghívotnak. Tárgy: 1. Évi jelentés és a hitk. zárszámadások betérjesztése. 2. A magyarországi aut. orth. izr. hitfelékezeteknek a f. hó 27-én Budapesten tartandó közgyűlésére kiküldendő képviselő megválasztása. Debrecen, 1905 febr hó 1. Az elnökség.

— **Fogfájást és szájbüzt azonnal megszüntet** a Plombus amerikai önpombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti-festészeti és fényképnagyítás műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirkatban

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

— **A világ leglobb lapja a „Karikás”** mégis 62 és fél kr. negyedévre. Egyes szám ára 5 kr. Mindenütt kapható.

A jóságos asszony.

Özv. Hegyi Mihályné végrendelete. — febr. 3.

Eltemették a jóságos asszonyt, özv. Hegyi Mihálynét. De ő még nem ment el. Lelke jelentkezik és jósága teljes ragyogásával árasztja szeretetének, áldozatkészségének, nemes gondolkodásának sugarait a közjó oltárára.

Tegnap bontották fel ugyanis özv. Hegyi Mihályné végrendeletét. A jóságos asszony nagy vagyonát ugyszólván teljes egészében jótékony célra hagyta.

Általános örökösevé az E. M. K. Egyesületet, a Protestáns Irodalmi Társaságot és a debreceni kollégiumot tette. Ezek hárman egyenlő arányban részesülnek az örökségben olyanformán, — hogy a különféle hagyományok bevétele után megmaradt vagyon jut ezeknek.

A rokonságának — személyek szerint részletezve — 54,600 koronát hagyott. Ezenkívül a rokonainak hagyta a bökényi határban levő 600 holdnyi földjét.

A végrendelet szerint a következőképen részesülnek az egyes intézmények a Hegyiné örökségéből:

A létesítendő debreceni egyetem 40 ezer, a kollégiumi tápintézet 4 ezer, kollégiumi ösztöndíj 4 ezer, kollégiumi szegény tanulók segélye 4 ezer, főiskolai kántus 2 ezer, tiszántuli egyházkerület segélyalapja 4 ezer, debreceni felsőbb leányiskola 20 ezer, országos református közalap 20 ezer, debreceni iparos ifjaknak 1000, a Csokonai Körnek 1400, a budapesti protestáns árvaháznak 4000, az országos gazdasszonyok egyletének 1000, írók és művészek egyesületének 1000, a budapesti tud. egyetem ösztöndíj alapítványára 4000, a debreceni önkéntes tűzoltó egyletnek 400, a Kárpát-egyletnek 400, az Emlékeknek 2000, a szilágysomlyói ref. egyháznak 2000, ugyanottani nőegyletnek 400 és a szegényalapra 400, a halála alkalmával a szilágysomlyói szegények között kiosztandó 200 koronát.

Az ónodi, bolyoki és a téglási ev. ref. egyházaknak 600—600, a bökényi református egyháznak pedig 4000 koronát hagyott.

A végrendelet meghagyja, hogy a végrendelet végrehajtói — gróf Tisza István, Medve Kálmán és Balogh Ferenc — intézkedjenek, miszerint szepességi menházat építsenek, melynek céljaira huszezer koronát hagyományozott.

A jótetteknel nem feledkezett meg a nagy lélek semmiről. Tizenhatezer koronás alapítványt tett arra a célra, hogy annak kamatait évenként felváltva egy szilágysági, egy szabolcsi és egy debreceni szegény leánynak adják. Ennek menysszonyi hozomány alap címet ad a végrendelet.

Az ilyenformán különböző célra adott kétszázkilenevenöt ezer koronán kívül külön szól a végrendelet az elhunyt keresztgyermekéről is.

Végül intézkedik Hegyiné a magánpénztárában levő idegen nevekre szóló takarékkönyvekről is. Ezeket azokra hagyja, kiknek a nevére a könyveket váltotta és akik számára a összegeket elhelyezte.

A hivatalos leltározás a hónap 7-én kedden kezdődik.

Ennek befejezte után teszik meg a végrendelet végrehajtói a szükséges intézkedéseket.

Mulatságok.

Kereskedő ifjak táncestélye. Élénk mozgalom mutatkozik a közönség körében a kereskedő ifjak február 11-én tartandó táncestélye iránt.

S nem is esoda, mert a 120 tagu végvármű bizottság mindent elkövetett, hogy az estély erkölcsi sikere minél jobban biztosítva legyen.

A közönség tájékozása céljából közöljük, hogy nem szándékoznak, fényes s nagyobb szabású pazer bált vagy hasonlót rendezni — szolid, teljesen házi jellegű mulatságon fáradoznak, melynek szép sikere már is biztatóan keesegtet.

A meghívók már elküldettek, tévedésből ha mégis valaki nem kapta volna meg a reá igényt tart, sziveskedjék (József kir. hereg u) helyiségbe vagy Thaisz Arthur társ. háznagyhoz (Pongráccég fordulni).

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Febr. 3. péntek: Boldogság, vigjáték.
Febr. 4. Szombat: János vitéz, daljáték.
Febr. 5. vasárnap: d. u. A drótos tót, daljáték, este: Elnémult harangok, színmű.
Febr. 6. hétfő: Szlavijanszka orosz daltársulata.

* **A kisértetek — Kassán.** A kassai nemzeti színházban Komjáthy János társulata előadja Ibsen *Kisértetek* című megrázó színművét. Komjáthy igazgató levélben értesítette erről Rudnyánszky Gyulát, a Kisértetek fordítóját.

* **Elnémult harangok.** Vasárnap este felette érdekes színművet mutat be a debreceni színtársulat. Az új színjáték címe: *Elnémult harangok.* — A darabot Rákosi Viktor hasonló című ismert szép regényéből dolgozta ki színpadi művé Malonyay Dezső Rákosi Viktor közreműködésével. Rákosi Viktor e színjátéka az erdélyrészi oláhság közé ékelt maroknyi magyarság nemzeti küzdelmét tárja előnk. — Hőse egy fiatal református pap, aki nemzeti rajongással megy az oláh gyűlölködés hullámai közt már-már elmerülő faluba, hogy a magyarságot megmentse. Izzalmas harc folyik a magyar lelkész és az oláh pópa közt. Végre is győz a szerelem. Az ifju magyar pap feleségül veszi a pópa leányát. — Valószínű, hogy az *Elnémult harangok* bemutató előadásán jelen lesz Rákosi Viktor is.

* **Wallensteiu halála.** Szeretettel, odaadással, művészi törekvéssel készül a színtársulat Schiller hatalmas művének, a *Wallenstein halála* című drámai költeménynek bemutatására, mely e hónap 12-én kerül színpadra Dézi János gyönyörű fordításában. A ritka művészi eseményt a művelt debreceni közönség Csiky Lászlónak köszönheti, aki 25 éves színészi pályája megünneplésének estéjére ezt az irodalmi remekművet választotta, hogy ily módon követve nemesebb vágyai sugallatát, egyben jellemezze az irányt és szellemet, mely őt utján vezérelte s becsessé tegye a közönségre nézve is a február 12-iki estét.

TÁVIRATOK.

A cár ukáza.

Pétervár, február 2. A cár holnap ukázt ad ki, amelyben elrendeli, hogy a reformok mielőbb lépjenek életbe, a foglyokat bocsássák szabadon, a sajtószabadság megadassék, az esetek hátrahagyottjai és a sebesültek járadékot élvezzenek.

Gorkij szabad.

Pétervár, febr. 2 Gorkij Maximot ma szabadon bocsátották.

Az orosz forrongás.

Pétervár, febr. 2. A cártól fogadott munkás-bizottsága 32 legnagyobb gyár, köztük a hélti hajógyár, a francia-orosz hajógyár, a Pusilov-művek és a gummigyár munkásaiból állott.

Varsó, febr. 2. A Varsó-bécsi vasutat esapatok őrzik. Az áruforgalmat a Visztuláig terjedő vonalon terjedő vonalon beszüntették. Utasította a rendőrbiztosokat, hogy különösen ügyeljenek a proklamációkra.

Kalis, febr. 3. Ma délben az összes gyárakban abbahagyták a munkát. A lapok sem jelennek meg.

Irkuck, febr. 1. Az iskolákat, bíróságokat és a polgárikört be akarják zárni. Az ostromállapot kihirdetését várják.

Pétervár, febr. 2. Az állami és társadalmi rendbiztosítására szolgáló intézkedések egységesítése végett elrendelte a cár, hogy addig, a míg a pétervári fő kormányzó működik, alája legyenek rendelve a rendőrség, a cári ház minisztériumának összes ügyosztályai darszkoje Szeloban, Péterhofban, Gasinában és Pavlovban.

A japán-orosz háború.

London, febr. 2. Daily Telegraph jelenté Tokióból 31-éről: Az utolsó Saho mellett lefolyt ütközetekben a japánok 1500 oroszot ejtettek foglyul.

Leégett bányatelep.

Körmöcbánya, február 2. A Ludovika bányatelep ma porig leégett.

Eltűnt szolgabíró.

Szombathely, febr. 2. Miklóssy Alfréd felsőbíró szolgabíró, kit okmányhamisítással vádolnak, nyomtalanul eltűnt.

Nemzetközi kongresszus Párisban.

Páris, febr. 2. A kamara külügyi kereskedelmi bizottsága megfontolta azokat a következtetéseket, a melyekkel a Németországnak Oroszországgal, Ausztria-Magyarországgal, Romániával, Belgiummal és Szerbiával kötött új kereskedelmi szerződéssel járhatnak. Elhatározták, hogy kezdeményezni fogják, hogy lehetőleg jövő év július havára egy nemzetközi külügyi kereskedelmi kongresszusnak Párisban való egybehívását, hogy megvizsgálják a kereskedelemnek és iparnak kívánásait az új európai vámrendszerrel szemben. A bizottsági elnök megbeszéli még az ügyet a miniszterrel.

DONOGAN és SOMOSSY

Debrecen Kistemplom bazar.

Báli idényre

Selymek

Victoria, Meszaline Lairsienne.

Selyem bafiszt minden színben.

Pályázat.

könyvelői állásra az ipartestületi betegsegélyező pénztárnál,

Pályázó tartozik bizonyítvánnyal igazolni:

1-ször hogy a kettős könyvitelt valamely tanintézetben elsajátította.

2-szor hogy mint könyvelő legalább is egy évi gyakorlatot folytatott valamely bejegyzett kereskedelmi cég vagy intézetnél.

Fizetési és egyéb feltételek az ipartestületi betegsegélyező pénztár titkári hivatalában megtudhatók. Pályázati határidő f. évi február hó 5 déli 12 óra.

Benzinmotorok,
gőzcséplőkészletek aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek
legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók



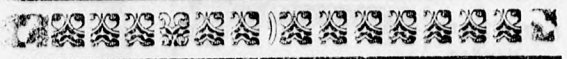
A Magyar Kir. államvasutak gépgyárának
vezérigazgatójának

Budapest. V. Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.



**M. Á. Vasutak
menetrendje**
1904. október hó 1-től.



Debrecenből indul:		
Budapest felé (vegyesvonat) —	d. e.	3 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat) —	regg.	8 57
Budapest—Nagyvárad felé —	d. u.	12 07
Budapest—Nagyvárad felé —	este	10 31
P.-Ladány—Nagyv. mind. kedd —	d. e.	11 12
Csak P.-Ladányig — — — —	este	8 10
Csak P.-Ladányig motor menet —	regg.	5 08
Szatmár—M.-Sziget felé — —	d. u.	3 56
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6 51
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	7 56
Szatmár—M.-Sziget felé — —	éjjel	2 50
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12 27
Csak Szatmárig — — — —	reggel	5 10
Miskolc—Kassa felé — — — —	reggel	8 13
Miskolc—Kassa felé — — — —	este	6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f. —	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházaig — — — —	d. u.	12 19
m. á. vasutól — — — —	reggel	5 35
vásártérről — — — —	reggel	5 44
m. á. vasutól — — — —	reggel	8 09
vásártérről — — — —	reggel	8 16
H.-Böszörmény m. á. vasutól — — — —	d. e.	11 07
vásártérről — — — —	d. e.	11 16
B.-Sz.-Mihály m. á. vasutól — — — —	d. u.	4 25
felé vásártérről — — — —	d. u.	4 38
m. á. vasutól — — — —	d. u.	12 11
vásártérről — — — —	d. u.	12 12
m. á. vasutól — — — —	este	6 46
vásártérről — — — —	este	6 46
F.-Abony felé m. á. vasutól — — — —	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről — — — —	reggel	4 36
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól —	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről —	d. u.	4 06
Derecske—N.-Léta felé — — — —	reggel	9 23
Derecske—N.-Léta felé — — — —	d. u.	4 35
		31
Budapestre érkezik:		
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v. —	d. u.	1
A déli 12 ó. 07 p.-kor ind. sz. v. —	este	6 50
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v. —	reggel	5 40
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor ind. gy. v. —	este	9 45
		35
Bpestről Debrecenbe indul:		
A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érk. gy. v. —	reggel	7
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v. —	reggel	9 25
Az este 6 ó. 41 p.-kor érk. gy. v. —	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. —	este	7 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. —	este	05
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15
Debrecenbe érkezik:		
Budapest felől (személyvonat) — —	d. u.	29
Budapest—Nagyvárad felől gy. v. —	este	3 41
Budapest—N.-várad felől — — — —	éjjel	6 24
Budapest—Nagyvárad felől — — — —	d. u.	2 15
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	2 15
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	5 40
Csak Szatmár felől — — — —	reggel	8 46
Szatmár—M.-Szigetről — — — —	d. e.	4 37
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat) — —	d. u.	11 55
Csak M.-Szigetről — — — —	d. u.	3 31
Szatmár felől — — — —	este	10 40
Csak Szatmárról — — — —	reggel	6 30
Kassa—Miskolc felől — — — —	d. e.	8 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs — —	este	11 50
Csak Nyiregyháza felől — — — —	d. u.	7 48
Kassa—Miskolc felől — — — —	reggel	3 33
vásártérre — — — —	reggel	7 40
mávasuthoz — — — —	d. e.	7 52
vásártérre — — — —	este	11 06
mávasuthoz — — — —	este	11 12
H.-Böszörmény vásártérre — — — —	este	6 51
felől vásártérre — — — —	este	6 57
mávasuthoz — — — —	d. u.	9 46
vásártérre — — — —	d. u.	8 52
mávasuthoz — — — —	d. u.	1 28
vásártérre — — — —	d. u.	3 34
mávasuthoz — — — —	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérre — — — —	d. u.	5 45
F.-Abony felől mávasuthoz — — — —	d. u.	5 44
O.-Kócs—Polgár felől vás. térre —	reggel	7 54
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől — — — —	reggel	7 13
Derecske—Nagy-Léta felől — — — —	d. u.	7 13

Kiadó lakás

mester utca elején
Bundi utca 4 sz alatt
egy egészen újonan
épült magas földszintes
utcai lakás mely áll
felül 4 szoba egy elő-
szoba, alól 2 nagy vilá-
gos pince szoba, egy
sötét pincéből.
Kiadó május 1-től.
Ertekezhetni ugyanott

Elhizás
gyorsan elmúlik a teljesen
ártatlan
Ihele-féle soványító
teától.
kitűnő elismerések. Egy csomó
2 Kor. vidékre 2 Kor. 50 fill
utánvétellel.
Török József
gyógyszerésznél, Budapest, Ki-
rály u. 12.

Saját magát
károsítja aki
szőlőoltvány-
szükségletét
nem fedezi
Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél.
Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Erdély-
A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron
naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte,
miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. —Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve

Legolcsóbb és legjobb szőlőoltványok
Kitűnő forradás! Kitűnő forradás!
Kitűnő forradás! Kitűnő forradás!
Riparia portalison Rizling, Furmint,
Bakszőlő, Kövidinka, Szlankamenka
Burgundi, Kadarka, Muskotájok,
chasslák stb. stb. fajkból.
RENARD JÁNOS-nál, Nagyösz
(Torontálmegye).
Árjegyzék ingyen

Drössler Károly
cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest VI. Váci körút 59.
Magánjárókat, gőzmozdonyokat,
gőzcséplőket, gőzekekészleteket, jár-
gányos és kézi cséplőket, vetőgépeket,
benzin- és nyersolajmotorokat, malom-
berendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket szállít szolid kivitel-
ben, kedvező fizetési feltételek mellett.
Arajánlattal és költségvetéssel kívá-
natra díjmentesen szolgálók **Képviselők**
kerestetnek.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCZIA COGNACGYÁR. PROMONTA.
Mindenütt kapható.

A Debreceni

Hitelbank Részvénytársaság

f. é. február 1-én

megkezdte működését

Kölcsönöket nyújt váltóra, kötelevényekre, értékpapírokra árukra.

Óvadékkölcsönöket ad bérlőknek és vállalkozóknak.

Jelzálog- és törlesztéses amortizációs kölcsönöket engedélyez földbirtokokra és házakra.

a legkedvezőbb feltételek mellett.

Elfogad betéteket betéti könyvekre és folyószámlára a legmagasabb napi kamatláb mellett kamatoztatás véget vesz és elad mindennemű értékpapírt és ércpénzt, valamint

Elfogad megbízásokat ilyenek vételére vagy eladásására és minden a bankszakmába vágó ügyeletek kérésére

Üzleti helyiség Széchenyi utca 1 sz. I em.

Az igazgatóság.

PLOMBUS New-York, 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250,000 halálat 1 év alatt!

Nincs többé

fogfájás!
odvas fog!
bűzösszaj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás számszoros kamata; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vabbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

„Plombus“ szétküldés, Pásztor Heves-me.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“



Jegygyel



legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Légszesz-égőfény

Acetylen—égő fény
Gasolin—égő fény.
Petroleum—égő fény
Spiritus—égő fény.

Mindenféle égők.
mindenféle világítétek
mindenféle légszeszek,
mindenféle felvilágosítás
égerszerekről

Wagner Viktor.

Glühstrumpf fabrik.

Wien IV. Favoriten strasse 33.—28



Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult károsítást, sebzést és meghűléseknél bedörzsölésként használva.

Figyelemztetés. Súlyos háziszertnek miatt bevásárláskor óvatosnak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyesülve minden gyógyszerárban kapható. — Forgalmazó: Vörösmarty József gyógyszerésznél, Budapestban.

Richter gyógyszerárán az „Arany oroszlános“, Prágában, Eliasbethstrasse 6 sz.

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termemben bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljen és nagyrabecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.

m ü kertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítottat, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.